

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 19

1967

IDAG:

LITTERATURNUMMER

ROM: Pave Paul VI åpnet 29. september Biskopnynodens arbeide ved å minne om dens ansvar for Kirkens enhet og vel, og advare mot ekstremer som er i strid med den katolske tros vesen.

«St. Olav» vil i neste nr. bringe nyheter fra synoden.

FULDA: På den tyske biskopkonferansens hovedmøte i Fulda ga kardinal Döpfner fra München en rapport om den katolske kirkes stilling i Tyskland. Kardinalen gikk inn for en systematisk utbygning av den teologiske voksenopplæringen, sa at man måtte arbeide alvorlig for å oppnå et personlig forhold mellom geistlige og legfolk på alle områder og understreket nødvendigheten av å forsterke de tyske katolikkers internasjonale forbindelser. Dette må ikke bare gjelde mellom de forskjellige biskopkonferanser, men også mellom bispedømmene slik at man kan drøfte de felles problemer og spørsmål. Konsilet har stilt, sa han.

WASHINGTON: En gallup blant 7000 amerikanske geistlige viste at 90 prosent av dem var for en hardere amerikansk militærpolitikk i Vietnam, melder KNA. Over 70 prosent av de som ble spurt var imot at Kommunist-China skal opptas i De forente nasjoner. Rundspørringen ble gjennomført av Catholic Polls Inc. i New York etter oppdrag av Frie Pasifisters Forbund, en sammenslutning som arbeider for fred, frihet og rettferdighet i Asia og hvis formann er jesuittpater Daniel Lyons. Det ble sendt spørreskjemaer til 48 000 av de omkring 60 000 katolske biskoper og geistlige i USA, 14 prosent av dem besvarte spørsmålene.

PARIS: Under overskriften «Biskopers budskap til den tredje verden» har den franske, katolske avis «Témoignage Chretien» offentliggjort en tresiders tekst hvor 17 biskoper fra Latin-Amerika, Afrika og Asia oppfordrer folkene i den såkalte tredje verden til å ta sin skjebne i sine egne hender. Dere vet jo av erfaring at dere må stole mer på dere selv og deres egne krefter enn på de rikenes hjelp, heter det i oppropet.

Blant de som har underskrevet er bl. a. erkebiskopen av Recife i Brasil, Helder Camara og biskoper fra Laos, Algerie, Libanon og Indonesia.

Biskopene hevder at det er en illusjon å vente passivt på den rike verdens hjelp. De fattige folkene må også selv sørge for sin utvikling. Kirken fordømmer ikke enhver revolusjon. Kirken vet også at det ofte er de rike som har utløst klassekampen og at den fører den videre mot arbeiderne.

Om Kirkens rolle i dagens situasjon heter det videre at Kirken i løpet av sin historie alltid har forsokt å støtte systemer som ihvertfall har sikret en viss sosial ordening. — Kirken er imidlertid ikke gift med noe system, spesielt ikke med pengenes internasjonale imperialisme, heter det.

BONN: Forfatterinnen Benedicta Maria Kempner har fått en østerriksk utmerkelse for første bind av sitt verk om «Priester vor Hitlers Tribunalen» — en beretning om martyriets vei for katolske prester under nazismen.

NESTE NUMMER

«St. Olav» kommer med neste nummer den 21. oktober.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stillemesse	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlm. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappellensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssongt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteim kirke, Flinteggt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (I. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ADVARSEL FOR DE RETTFERDIGE

Bokhøsten de siste par årene har røbet ett tydelig trekk: Vi er alt annet enn ferdige med krigstiden og dens rystende erfaringer, enda de nå ligger et kvart århundre tilbake. Det hjelper ikke at mange av de unge synes Hitler er en like fjern og uvirkelig størrelse som Napoleon, og trekker likesæle på skuldrene av pappas etterhvert kanskje noe slitte og forstørrede minner fra sin tid blant «gutta på skauen», de guttene som heldigvis ikke fikk bruk for våpnene sine. Det hjelper heller ikke at mange av de eldre som husker, sier trett: «La oss da bli *ferdige* med det — er ikke verden rå og trist nok *i dag*, om vi ikke skal fordoble det med disse fæle minnene?» Forlagene utgir beretninger om motstand, spionasje, konsentrasjonsleir og tortur. Og de vet nok hva de gjør: Publikumet er der — noen av dem er blitt bestsellere, som *Sverre Løbergs* bitre minner fra Sachsenhausen. Noen vil huske, og få andre til å huske. En av dem er *Simon Wiesenthal*, en jøde bosatt i Wien, som i troskap mot de talløse uskyldige drepte jøder under siste krig har opprettet en privat etterretningssentral og med stor dyktighet oppsporer krigsforbrytere som har gjemt seg bort. Hans beretning om sitt arbeide kommer også på norsk denne høst.

Der er intet å si på denne interesse. *Sylvia Salvesen*, en av de norske kvinner som hadde gjennomlevd Ravensbrücks helvete, formet like etter krigen slagordet: «Tilgi, men ikke glemme». Det er et vanskelig program. Det utelukker for det første ikke et strengt og rettferdig oppgjør med de faktisk skyldige i forbrytelser mot menneskeheten. Det bør jo ikke komme de skyldige til gode, at de alle disse årene har stukket seg bort og gjort det godt — umenneskelighet «foreldes» aldri som skyld betraktet. Tilgivelse, hvor det er mulig, utelukker ikke rettferdighet. Og tilgivelsen må eventuelt komme fra ofrene selv og deres pårørende — ikke fra oss andre. Ellers blir den for billig. Men altså også: «— ikke glemme». Historien gjentar seg riktignok aldri. Men den byr da på én og annen lærdom, og det står ikke så bra til med den politiske moral i dag, både øst og vest for jernteppet, at en har råd til å ta lett på så smertelige erfaringer. De erfaringene døde ikke med nazismen — de sitter nok dypere enn som så, i noen og hver.

Det er snarere bivirkninger ved denne uhyggelige, men nødvendige litteraturen vi skal være oppmerksomme på. Det er meget farlig å høre til i de rettferdiges leir. Både som mennesker og som kristne kan vi fort komme til å føle sterkt, uten å tenke klart, og kaste den første sten med en hånd som ikke er helt ren.

Et eksempel som visst taler for seg selv. I Oslo finnes der nå en liten koloni tyskere. Noen av dem har sine barn på norske skoler. De har det ikke godt. Disse barna som er født i 1950- og 1960-årene blir ofte plaget — som *tyskere*. Nå kan barn være grusomme i det hele tatt — nylig døde en svakelig norsk gutt, hvis skolegang hadde vært et mareritt på grunn av kameratenes raskap. Politiefterforskning fastslo, at om de andre barna ikke direkte hadde drept ham, så hadde den sykelige gutten mottatt en sann regn av livsfarlige *karate-slag* fra sine skolekamerater. Hånden på hjertet: De samme foreldre som er rystet over dette tilfellet, er de alltid helt fri for å legge opp til et ubegrunnet, alment tysker-hat i sine barn? Små gryter

har også ører — kunne det tenkes at tysker-plagerne blant norske skolebarn har funnet en og annen impuls i de voksnes sprog og tankegang? Her bør vi visst stoppe opp i litt ettertanke.

Noe av det virkelig *onde* i den tyske nazisme var den kollektive fordømmelse. Systemer av den art kjenner ikke enkeltmennesker, hverken hos sine egne eller hos motstanderne. De dømmer hele kollektiver fra livets rett. Kampen mot nazismen var også en kamp for enkeltmennesket, dets personlige verd og umistelige skjebne. Der var mye villet, tilsiktet ondskap under siste krig — i Tyskland hadde den makten og lot oss alle føle det. Også tyskere ble knust under det forferdelige systemet. Vi hadde såmenn selv en og annen representant for det også: En av de omtalte krigsbøkene i høstens litteratur forteller nettopp om en av dem — Trondheims-terroristen Rinnan. Han hadde farlige og dyktige læremestre. Men det trivdes stort i ham. «Jødene», «tyskerne», «kommunistene», «amerikanerne» — rundhåndede sekkebestemmelser som vekker hat-refleksjoner på dette eller hint hold — kan få oss til å glemme denne sentrale verdi i enhver ekte humanitet, enhver bevisst kristendom: *Det enkelte menneske*.

Kanskje bør vi over all denne dystre litteratur minnes noe vesentlig. Nemlig at hvert enkelt menneske, tyskere og andre, gir sitt eget liv dets egentlige fortegn. Slår vi en ring om dem og gir dem alle det negative tegn, da har nazismen seiret — i oss.

HRM.

EN KLOVN

En dag i en klovn's liv, 5. oktober 1967. Jeg står opp, ber en kort morgenbønn. Raver litt rundt frokostbordet etterpå på jakt etter avisen, jeg er stiv og skjev av fuktigheten i luften.

På vei ut passerer jeg maleren som går til sin annen frokost, sindig, hevet over hvitstippenes innbilske mas. Han har holdt på i ukevis med å stryke våre rekkehus, jeg forsvarer ham på holdsplassen, sur. Vi arbeider jo på den måten alle i dette landet. Det er bare det at en stakkars håndverker gjør det for åpen scene. Vi andre hviler i det skjulte.

Jeg skotter rasende etter maleren som driver meg til en slik valgtale. Aller helst vil jeg være i fred.

*

På kontoret skjer en ulykke som gjør meg enda mer fortvilet. En av de gode søstre passerer meg i gangen, vi veksler noen ord om moderne litteratur. Hun sier at hun leser bøker med glede. Jeg spør, fordi jeg har et ledig eksemplar av den: Har De lest noe av Moravia?

— Jaa. . .

Jeg er straks energisk, dytter på henne Moravias siste som ikke presis er en unggpikefortelling. Det hele bekrefter hva jeg lenge har ment, det er ingen grunn til at ikke. . .

Søsteren ser engleblidt på boken, staver navnet:

— Mor-av-ia. Ach so. Er den god?

I det øyeblikk aner jeg at hun ikke har den fjerneste anelse om Moravia. Jeg vet ikke om hun trodde jeg spurte om hun hadde lest noe av pavens mor eller noe lignende, misforståelse har det ihvertfall blitt.

Hva skal man gjøre? Nappe til seg boken igjen, be for hennes sjel? Trekke på skuldrene? . .

Jeg sa:

— Han var til og med på Index da den gjaldt, tror jeg. Men Index er jo avskaffet og. . .

Hun så strålende på meg:

— Jeg håper virkelig den er god?

Jeg sukket.

*

Måtte en tur i byen for å hente en middagsavis etterpå. Møtte en av prestene. Vi fortalte hverandre hver vår

historie, min var den siste om kardinal Spellmann. Vi antydte ellers at det ikke var lette tider for våkne legmenn, gjespet begge høflig, avtalte et møte og ilte hver til vårt.

Han hevet armen til avskjed, jeg viftet hjertelig med min.

Lenger borte i gaten tenkte jeg: Kanskje han mente noe mer med den bevegelsen. Du er en tosk, sa jeg til meg selv. Hold armene i ro. . .

*

Passerte to jeg vet er katolikker. Vi hilste ikke, er ikke presentert. De ser utenlandske ut, burde kanskje forsøke en gang å. . .

Hvis de ikke er av den krakilske sorten. Man kan aldri være forsiktignok, kan man?

Kommer i løpet av dagen forbi en katolsk kirke, er på nippet til å gå innom som i gamle dager. Men har så enormt

mye å gjøre selvfølgelig, blir til at jeg småløper til en trikk.

Leser middagsavisene, spesielt sporten og en rapport om en skandale i London. Er ikke så forarget som man burde være, får dårlig samvittighet.

Begynner å bli sulten.

*

Gjennomgår dagens post siden på kontoret. Hiver tre brev, skriver et svarbrev til en meningsfelle. Angrer meg, tar opp de tre brevene siden og glatter dem ut. Arkiverer dem for efterslekten. Får god samvittighet igjen.

Treffer en kvinne på vei til undergrunnsbanen og innleder en flirt som skremmer livet av meg til slutt.

Drar hjem etter en slitsom dag. Spiser middag. Sover middag. Ser Helgenen i TV, refser to av guttene.

Det blir mørkt.

Skal gå til sengs, ber en kort aftenbønn.

TUNNELBANA

Av MICHEL QUOIST

Tsscht. . . Klack.

Dörrarna ha stängts,

Mekaniska knivar skar in i människomassan på perrongen:
en lagom tunnelbaneportion.

Tåget kör i gång.

Jag kan inte röra mig.

Jag är inte mer individ, bara massa.

En massa som förflyttas blockvis, som en pastej i gelé,
i en lite för rymlig burk.

En massa, likgiltig, namnlös, och kanske långt ifrån Dig,
Herre

Jag är bara ett med den, och jag förstår, att det ibland kan
vara svårt att höja sig.

Denna hop är tyngande, som en sula av bly på redan tröga
fötter, som en alltför stor passagerlast i min redan
tyngda livbåt.

Och ändå, Herre — jag har ingen rätt att glömma dessa,
de är mina bröder.

Ensam kan jag inte frälsas;

Efter Du vil det, Herre, må jag då frälsas «vagnsvis».

(Michel Quoist er en katolsk prest og dikter, også tidligere presentert for «St. Olav»s lesere.

Den svenske oversettelsen er av Karin Stolpe.)

BLIKK på TIDEN

«FRIHETENS ØER»

■ Nye bøker. Noen sukker og sier at de er alt for dyre. Noen trekker på skuldrene og går ut for å vaske bilen. Noen forsvarer seg og sier: Næeei, nå har vi jo TV...

«St. Olav» anmelder på de følgende fire sidene noen av disse bøkene. Og vi har i sakens anledning også funnet frem et gammelt sitat, noe Sigurd Hoel skrev i 1939. Det passer utmerket — med små navneforandringer — den dag i dag:

«Noe så smått, noe så overflødig. Vi vet det. Tiden er stor. Gestapo er stort, G.P.U. er stort,

paradene i Berlin og Moskva er store. Tysklands konsentrasjonsleire, Russlands kollektiver og isolatorer, Amerikas truster, Englands flåte, alt dette er store ting.

En bok er en liten ting. En skjønnlitterær bok er dessuten komisk, et leketøy for ørkesløse overklassedamer.

Og allikevel — Kurt Tucholski har sagt: «Les bøker. De er frihetens øer i et hav av sensur.»

Les bøker. I en tid da brutaliteten og forakten for menneskelig vokser og vokser, kan bøkene minne

oss om en enkel gammel setning: Et menneskes liv er en hellig ting.»

Det er ord som fremdeles er gyldige.

Og det er livsviktig at mange hører dem og forstår.

BALL I DEN — BORGERLIGE

■ Redaktør Jostein Nyhamar understreker en annen viktig kultursak i Arbeiderbladet (20. sept.) Landets største fagforbund, Jern og Metall har vært på «Ball i den borgerlige». Forbundet kjøpte forestillingen den 3. oktober og forsøkte etter teppesfall å sette stykkets problematik under debatt — fra scenen. Vi tror det er riktig å stoppe ved betydningen av dette et øyeblikk, det er ikke noe nytt at noen kjøper en hel forestilling, det gjøres av studenter, husmororganisasjoner osv. Men i det foreliggende tilfelle får man et møte mellom to parter som har stått hverandre temmelig fjernt. Og i det, mener Nyhamar, ligger kimen til noe løfterikt:

«Naturligvis, en enslig teaterkveld er ikke all verden. Det som gir denne kvelden perspektiver, er nettopp det faktum at den ikke er et isolert tiltak. Den er et ledd i et bevisst planlagt og bredt anlagt fremstøt.

Jern og Metalls teaterkveld befinner seg i forlengelsen av den aktivitet forbundets Oslo-avdeling innledet for vel ett år siden med en serie kunst- og kulturarrangementer rundt om på Oslos største arbeidsplasser. Samtidig er den ouvertyren til en ny serie kontaktmøter avdelingen planlegger med kunstnere og kulturarbeidere denne høsten.

Både fagbevegelsen og norske kunstnere bør nøye følge den kulturoffensiven Jern og Metall har tatt initiativet til. De bør forresten gjøre noe mer enn å følge den. For her skjer det noe, på handlingsplanet — noe som er viktig og som i sine samfunnsperspektiver har bud til så vel fagbevegelsen som til kulturlivets arbeidere.»

Jo, ballet i den borgerlige den 3. oktober er vel verd noen hurrarop. Atskillig, om enn ofte forståelig mistenksomhet og trangsynthet i de fagorganisertes rekker har hindret en fruktbar kontakt med kulturlivet. La oss tro at det nå blåses nye signaler.

Det skal bli nyttig også for de som satt i «den borgerlige» fra før.

I DYP UÆRBØDIGHET

■ I en bok-travel høsttid må det ellers være tillatt å minnes i dyp uærbødighet de titusener som kan kalles onsdagslesere. De faste kjøpere av ukebladene.

De som heller vil ha syltetøy i ørene enn å bli sjokkert og uroet.

Hvis de nå enda hadde hatt en smule humor, eller hvis de av og til hadde slått i bordet... I spørsmål og svarspalten i ett blad sto det nylig et leserbrev om dette sjeleslitende problem:

«I hele gymnasietiden har datteren vår og vennen hennes holdt sammen på turer og dans og annen moro, de var vel helst glade gøykamerater, jeg tror ikke at de var så virkelig forelsket. Det var en kjekk og grei gutt som vi likte, vi syntes dette var bare moro og trygt. De planla masse russemoro, hadde meget arbeid sammen i den anledning. Så plutselig, på første russefesten, gjorde han kuvending og slo seg sammen med en annen pike. Datteren vår sto plutselig uten kavaler. Det var vel ikke noen virkelig hjertesorg, men lett var det naturligvis ikke når «hver tok sin» — som de gjør nå. Det blødde i mitt morshjerte å se hvordan hun mistet glede og tiltak, hun gikk på et par tilstelninger og et par ganger på «kroa», men så sluttet hun helt å gå ut. Hun prøvde å holde gode miner, sa at hun var kjei av det barnslige bråket. Men oss foreldre lurte hun ikke.

Slik de unge nå ordner seg med fast følge, synes De ikke at det var lite gentlemanlike av gutten å la vår datter i stikken på den måten, kunne han i det minste ikke hjulpet henne til en ny kavaler?»

Kanskje var det i samme blad vi fant en annonse om massasjeapparater hvor det lokkende sto: *Hva 6000 vibrasjoner pr. minutt kan gjøre for Dem.*

Vel, det må ihvertfall minst 10 000 til før onsdagsleserne blir urolige.

«HVEM MAN ER»

■ Direktør Brikt Jensen i Gyldendal Norsk Forlag har til slutt skrevet noen «dagboks-notater» i en serie Arbeiderbladet kjører («Fra dag til dag», 5. sept.) som passende kan avslutte dette litterære øyeblikks-blikk på tiden:

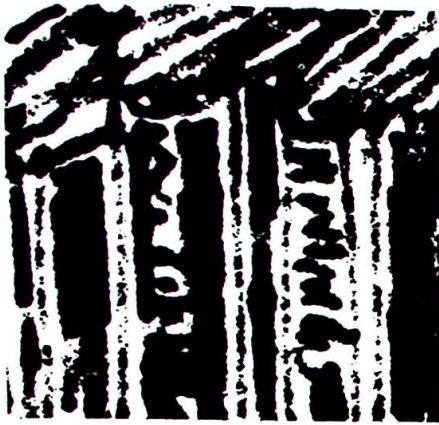
«Tanken som plager en: hvorledes får vi formidlet kontakten mellom forfatteren og de lesere han fortjener (de lesere som fortjener ham)? Johan Borgens nye roman ferdig på bordet — en av dem som gjorde at verden virket litt anderledes når en så opp fra manuskriptet. Bygger hele vårt apparat den nødvendige bro — finner vi balansepunktet mellom den saklige tyngde vår egen opplevelse av boken skulle gi og det utropstegn som får folk til å stanse opp?

Et lite utdrag fra det forord til høstkatalogen som har hort til dagens gjøremål, sier kanskje noe om det paradoksale i markedsføringen av denne «varen»: «Kanskje det vil vise seg at det å anskaffe bøker som symboler på hvem man vil være, kan føre til at man tvinges til å se hvem man er. Det er ikke alltid fullt så fornøylig.» Broder Andreas.

KATOLSK ORIENTERING

Dominikanernes kurs i katolsk tros lære for interesserte ikke-katolikker er i vinterhalvåret 67/68 lagt opp som en serie på 33 ukentlige forelesninger. Hver av dem holdes to ganger, onsdag kl. 18 og fredag kl. 20 i Neuberggt. 15.

NYE BØKER I HØST

Marie-Claire Blais skildrer livet i en meget fattig og meget barnerik fransk-kanadiske familie. Seksten, eller var det sytten? barn, en utslitt mor og en far hvis minste problem det egentlig er at han ikke kan lese og skrive. Midt i dette miljøet sitter bestemoren med de utallige skjorter og utdeler straff og godter, sikkert tenkt som bokens trøstefulle midtpunkt. Hun er det dessverre ikke.

Bøkene er over oss igjen — med sine anmelderproblemer, overraskelser og gleder. «St. Olav» presenterer her noe av høstens nye litteratur, både de mer flyktige stjerneskudd og verker av varig betydning. Ett av dem, Moravias siste bok ligger ifølge noen kyndiges mening godt an til årets Nobelpris, her hjemme utgir Gyldendal Johan Borgens «Den røde tåken».

Forst en kortvarig glede, den unge fransk-kanadiske forfatterinnen Marie-Claire Blais bok:

ET DYSTERT HALVÅR

Moderne litteratur har et motstykke til de verste kristne solskinnshistorier, de drastiske skildringer av familieliv og kjærlighetsliv hvor det bare males med svart. Anmeldere og kjennere som ellers med forakt og full rett avviser solskinnshistoriene som falske, faller ofte for disse negative begavelser fordi de skriver så gnistrende godt.

Og på den måten skapes endel kortvarige verdensberømmelser, en rekke oversettelser — og en følbare usikkerhet i manges holdning til dette lesestoffet.

Det er en usikkerhet som man kan spore i enkelte norske anmeldelser i høst også. Hvor stort er det store?

Den unge Marie-Claire Blais (født i 1939) er et av dagens talenter i fransk-kanadisk litteratur og åpner bare av den grunn nye veier i den litterære geografi for oss. Kanada kjenner man visst stort sett bare fra Ingstads gode beretninger om pelsjegerliv og kulde.

Nå, kulde er det forsåvidt nok av også i denne bok: *Et halvt år av Emmanuel's liv* (i serien «Verdens unge»), Cappelen.

Redslene er mange og sterke, den unge piken Heloise vandrer fra kloster til bordell uten at man egentlig kan se noen forskjell på de mennesker hun møter, de er perverse, djevleske og kalde. Presten i det katolske sognet hvor de bor bælmer øl og holder stort sett sin hånd over seksuelt forkvalede, brannstiftere og tyver.

Småguttene skrifter for hverandre, Heloise drømmer ungpikedrømmer om en frelsende person og husets far gjør det eneste han øyensynlig er istand til, han voldtar sin kone hver natt.

Er man betatt av skildringens skjønnhet, imponert av sannhetskrevet, fortørnet på «kirkelige overgrep»?

Nei, igrunnen ikke.

I denne boken mangler det i så høy grad nyanser, en bevissthet om at svært få mennesker er helt svarte og svært få helt hvite, at man mildt sagt går trett.

Katolske miljøer trenger såvisst også av og til refsende blikk og en skarp tunge, Heinrich Böll i Vest-Tyskland har vist at en slik oppgave utmerket godt kan forenes med de høyeste kunstneriske intensjoner.

Men angrep må være bedre enn de som Maria-Claire Blais presterer hvis det skal være noen hjelp i dem.

A. R.

HERODES OG MARIAMNE

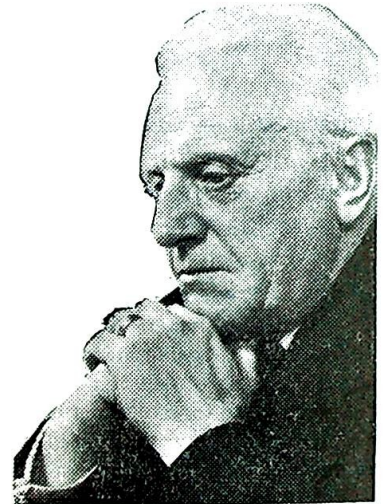
Pär Lagerkvist.

Mariamne.

Gyldendal.

Lagerkvists nye roman er, som mange av hans tidligere, en kort legende. I livsskjebnene til Dvergen, Barrabas, Bøddelen og nå den onde kong Herodes finner han meningsfulle symboler på Mennesket.

Kong Herodes var ond og tom. Han kom fra ørkenland og bar ørkenen med seg i sin sjel, men ødet fylte han med villskap og blodtørstighet. Slik var han et bilde av mennesket, det som oppfyller jorden, men hvis slekt engang skal utslettes av den og, så vidt man kan forstå, ikke komme til å efterlate seg noe minne. I overmot og forfengelighet bygget han et tempel i Jerusalem for den gud som han ikke trodde på.

Mariamne ble hans hustru og den eneste som han kom til å elske. Hun, som selv ikke trengte til noe tempel, hun, som var lik et tre som vinden fyller med sitt hemmelige sus, ville gjøre ham god mot alle. Men kjærligheten forandret ham ikke. I ørken-sand gror intet. Hans sjel lot seg ikke forløse av den gode. I ondskap forsøkte han å fornedre henne, men det var ikke lett. Hun hadde noe inne i seg, ja omkring seg også, noe uforklarlig, som gjorde henne uantastelig. Derfor lot han henne drepe og ble selv mer øde og villere for hver dag.

Han kunne ikke bryte opp fra seg selv.

AGERKVIST - MORAVIA - CÉLINE

Er det altså slik mennesket er? Har humanisten Lagerkvist nådd den dybeste pessimisme?

Tilsynelatende ikke. Der fantes noen som brøt opp. Tre andre konger fra orkenland så en ny og klar stjerne og fulgte den til de fant et kongebarn i en krybbe. I ydmykhet falt de på kne og tilba ham som, fattigst av alle, likevel var større enn alle som noensinne har vært eller skal bli.

Nok engang har Lagerkvists penn tegnet et bilde av noen i Jesu nærhet. Og alle hans bilder er symboler.

Er det nødvendig å si at bildet er godt? At Lagerkvist er en stor kunstner, vet vi jo.

Helge Erik Solberg.

MANIPULASJONER MED VIRKELIGHETEN

Alberto Moravia
Speilet.
(L' Attenzione)
Cappelen.

Hva er Moravias nye roman? En drøm om en person som forsøker å få kontakt med virkeligheten gjennom en dagbok — utkastet til en senere roman? Eller en lek med noe som bestandig skjuler virkeligheten? Håpet om «en løsning som kommer utenfra»? Suverene, kyniske manipulasjoner med den samme virkelighet?

Det er lite sannsynlig at selv atskillig mer drevne anmeldere enn under tegnede finner noe klart, entydig svar på dette. Man vil forsøke å analysere Moravias tanker og hensikter, lete etter hva han har festet *oppmerksomheten* på — og gå seg vill. Plutselig sier en av bokens personer at romanen burde vært kalt *uoppmerksomheten*.

Man er kort sagt fort viklet inn i et spill som burde fascinere og belære blant annet psykiatrikeren dr. Berne, forfatteren av en annen bok vi omtaler på disse sidene i dag, den som på engelsk heter «Games People Play». Det er et godt tegn på Moravias kraft og alvor at psykiatrikerens skjemaer forblir skjemaer når den italienske

dikteren bruker dem, river dem i filler og limer dem sammen i en helt annen, avvikende form.

Jo, dette er Moravias store roman, ingen tvil om det. Og den har det trøstefulle ved seg at den ved siden av å være vanskelig, er ganske lettlest.

Ja, mer enn det. Den er uhyre spennende.

L' Attenzione handler tilsynelatende om hverdagens trivialiteter. Journalisten Francesco Meringhi gifter seg med «en pike av folket» som har en datter fra før, elsker henne med galenskap, installerer sin lille familie i en stor leilighet i Roma, møblert i middelstandens stil — og slutter momentant å elske henne.

I de neste ti år er han regelmessig på reiser for sin avis. Han er ute åtte måneder av året, hjemme i fire, men da som en leieboer i sitt eget hjem. Hans kone blir en fremmed.

En dag ved tilbakekomsten til Roma fra en reise i Persia, vender han også tilbake til sin egentlige virkelighet, han begynner å føre en dagbok. En dagbok som snart forandres, han finner ut (eller fant han det ut for ti år siden?) at hans kone Cora driver et bordell. Han finner ut at hun har forsøkt å få sin datter Baba inn i dette liv — da datteren var fjorten år gammel.

Og endelig begynner forholdet far—datter å nærme seg et forhold elsker—elskerinne.

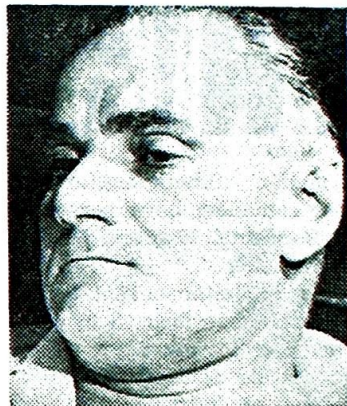
Som dagboksforfatteren tydelig selv er klar over virker dette i det ytre av og til som en «kjøkkenroman». Banalt. Men som virkeligheten kan være drepende banal. Så snur han opp ned på den samme virkelighet, han opererer plutselig med en privat sannhet ved siden av den sannhet som kanskje er den virkelige.

I dette spill, hvor innviklet det enn høres ut, trer Moravia for alvor frem som Italias betydeligste forfatter i dag, en kald og ubarmhjertig avslører av det romerske borgerskaps svakhet og løgner.

Fra katolsk hold har man visst enkelte ganger rystet misbilligende på hodet av hans åpenhjertige skildringer av partenes kjønnskamp. På litt lenger sikt vil man kanskje se at denne forfatteren som selv tilsynelatende arbeider uten alt for mye håp og varme, er faretruende ærlig.

Hva er litterær ærlighet?

Jo, blant annet som her, bokens hovedperson velger til slutt å utgi dagboken som den er, ikke renskrive den til en fullendt roman.

Folks virkelighet er ofte forvirrende og tilsynelatende full av løgner. Og når mennesker holder på å gå under i slike omgivelser, kan selv et bordells snuskete intimiteter virke som en befrielse for noen (Cora). Det er en intimitet som (så langt de ser) er det eneste virkelige i den verden som omgir dem.

Moravia er disse menneskers dikter i fortvilelse og nød og lyst.

Mens de innerst inne venter på en løsning «som kommer utenfra».

A. R.

DAGENS MARERITT

Louis-Ferdinand Céline
Reisen til nattens ende.
(Voyage au bout de la nuit.)
Gyldendal.

Célines kjemperoman kom ut i Frankrike i 1932, og var en litterær sensasjon. I Norge presenteres den først i år, forsinket av flere grunner.

På mange måter er den likevel uhyggelig aktuell.

Forfatteren ble født i 1894 i Asinères, arbeidet på en fabrikk, deltok som frivillig i første verdenskrig, ble såret og dekorert, studerte medisin, ble marinelege i tropene, senere lege i en forstad til Paris. I det ytre er

(Forts. neste side)

- BORGEN - WIESE

det mange likhetspunkter mellom ham og romanens hovedperson, Ferdinand Bardamu. Kanskje ikke bare i det ytre heller.

Bardamu deltar også i den første verdenskrig, han drar til tropene, slår seg ned i et fattigkvarter i Paris. Så langt om de faktiske forhold. Men Bardamus opplevelser foregår samtidig på et annet plan, et fabelplan. Han kommer helskinnet gjennom en stor krig ved å simulere forskjellige sykdommer, han unngår duell med en fransk kaptein på båten til Afrika ved å vifte med armene og rope «leve Frankrike», han forlater plutselig dødssyke pasienter og går seg en tur. Også hos ham endevendes ting og mennesker, det vil si, de vendes grundig så vi ser vrangsidene.

Det er bare to måter å realisere sine innerste tilbøyeligheter på, heter det. Vi må enten ty til krigen eller også til sykdommen. «Begge representerer marerittets høyeste potens.»

Bardamu flykter gjennom marerittet som et grotesk vrengebilde av et menneske.

Det mørke og kritiske bilde Céline gir vakte enorm oppsikt i begynnelsen av tredveårene. Boken ble en stor publikumssuksess (solgt i flere hundre tusen eksemplarer), og det var årets skandale at han ikke fikk Goncourtprisen.

Forakten for krig og fraser var ekte, og er ekte den dag i dag. Oppgjøret med menneskers dumhet og løgn er ekte nok. Men det svartsyn og den bitende negativisme som finnes i romanen blindet snart forfatteren i senere arbeider, han utviklet seg til en rabiater jødehater, kom i motsetningsforhold til sine landsmenn, fulgte Petain i eksil til Tyskland og levde sine siste år i dyp elendighet — i Danmark. Han døde i 1961.

Hans politiske avsporing er vel forklaringen på at han først nå presenteres her hjemme. Han har sett en verden hvor det ikke finnes lys og

ikke håp, og det ødela ham som menneske og som dikter.

Dette syn på ham kan knapt forandres i dag. Likevel er han på de 400 tette sidene en fremragende forteller i den store stil, med tusen innfall. Han engasjerer, gjør oss kvalme og rasende og ulykkelige. Hans nattlige reiser er ikke egnet til høytlesning i folkeskolen.

Men en ting står igjen, like sterkt som for 35 år siden: hans fortvilelse over en verden som ikke hater krigen og våpnene. Forlaget sender med stort klarsyn, synes jeg, ut hans bok i en tid hvor mange later til å glemme både Célines raseri og den forrige krig — den som kom syv år etter hans ville advarsel.

A. R.

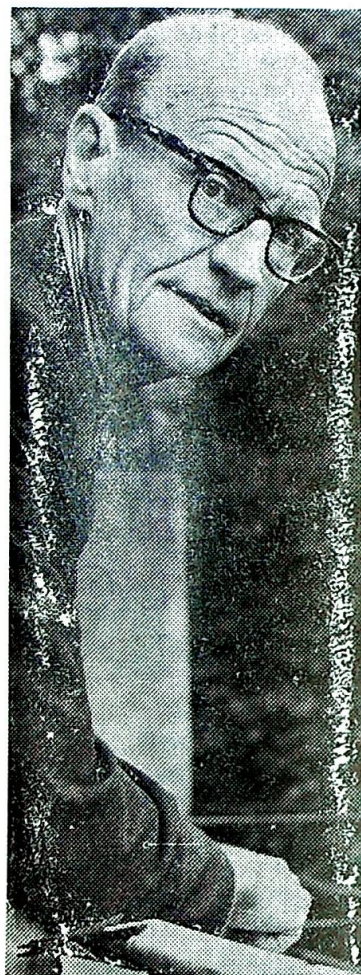
DEN RØDE TÅKEN

Johan Borgen.
Den røde tåken.
Gyldendal.

«Han la røret på og sto stiv og stirret på telefonen. Hva må de tro der nede? Kanskje står to menn med en slags gullsnorer og gjør tegn til hverandre, tegner små sirkler på pannen, og smiler. Inntil den ene plutselig griper i avishaugen på disken, for nå visste han det sikkert: på disken lå en haug med ferske aviser, det hadde enda streifet ham å kjøpe en, . . . men nå griper altså mannen der nede en avis og holder opp å le, holder helt og holdent opp å le i samme sekund, han leser en overskrift, stirrer på portrettet på første side, om det sto noe portrett på første side. . . Resepsjonssjefen løfter mikrofonen og kaster et fort blick gjennom ruten: at det haster. Så slår han nummeret, det tresifrede nummeret alle kjenner.»

Hovedpersonen i Johan Borgens nye bok *Den røde tåken* er en nærsynt mann, nærsynt nesten til blindhet. Uten briller føler han seg noe nær fortapt i en verden av mennesker — alt blir utvisket i en tåkedis. Men i hans indre verden svirrer fantasibildene om: han kan utmale seg i minste detalj hva som vil komme til å skje, hva andre personer kan tenkes å foreta seg. Hele hans liv er behersket av denne fantaseringen, den ubetingelige sterke trangten til å analysere hver lille

bevegelse, hver handling hos seg og de mennesker som kommer i kontakt med ham. Av en liten detalj kan han spinne konsekvenser langt inn i fremtiden.

Få ganger i sitt liv har han klart å kaste denne spekulasjonstvungen av seg, og i stedet inngi seg helt og fullt til øyeblikkets innskyttelse, til den umiddelbare trang som var sterk nok til å døyve alle tanker på konsekvenser. Det har bare skjedd når en ytre begivenhet eksploderte så sterkt i hans bevissthet at han ikke lenger lot seg lede av tanken, men av instinktet, følelsene. Og allikevel skjedde ikke en gang disse handlingene som øyeblikkelige innskyttelser: de var bygget opp i hans underbevissthet, som de uventede konsekvenser hans spekulasjoner har ledet opp til. I motsetning til alle andre mulige konsekvenser, er de bare blitt virkelighet fordi spekulasjonene ble realisert gjennom handling.

Da, i et kort øyeblikk, har fantasien smeltet sammen med aktualiteten, drømmen med virkeligheten. Og han har ikke vært

THAL - DR. BERNE

i stand til å tenke rasjonelt, ikke i stand til i siste instans å vifte vekk tankespinnet som ren fantasi, og i stedet trekke seg tilbake til virkelighetens trygge tilværelse. Det var ikke lenger noe reddende å falle tilbake på: og resultatet er blitt katastrofalt.

Gjennom de bruddstykker av tanker som dukker opp i løpet av fremstillingen, aner vi konturene av mannens bakgrunn. Vi får et glimt inn i hans forhold til barndomsvennen Herman: en venn han innerst inne avskydde og foraktet, men som like fullt ble hans faste kamerat. Han var sterkere enn Herman, han var hurtigere hver gang de løp om kapp på idrettsplassen. Og allikevel følte han seg som den underlegne: «Jeg var vinneren. Vi hang over skranken bak målnettet og sikket slim av utmattelse. Min seier var opplagt, hver eneste gang. Han fikk meg til å tape.»

Herman, som viste frem obscøne fotos på skolens herretoalett, og som fulgte etter ham i nattemørket på veien hjem: «Hermans skritt, løse og upålitelige... Han gikk når jeg gikk, sto når jeg sto.» Herman, i all sin nedrige svakhet, greide likevel å vinne over ham — gjennom piken Gullbjørg. Og da han oppdaget hva som foregikk, var det ikke Herman han kastet seg over med tollekniven, men piken. Det var henne han drepte da virkeligheten plutselig brøt inn i hans fantasier. Ingen oppdaget mordet. Men siden var hans sinn fordunklet av den røde tåken.

Tve år levet han i stillhet, blindet av denne tåken, stengt inne i fantasiens verden. Inntil han en dag, plutselig, reiste ned til hjembyen og tok livet av Herman. Han realiserte i et øyeblikk det som hele tiden hadde levet og vokset i hans underbevissthet.

Nå er han unnsuppet skogsarbeid og fengselsmurer. Han er vendt tilbake til sin barndoms by, plaget av sine tvangstanker og forfølgelsesmareritt. Men mens dagen går og han står ved hotellvinduet, vokser det frem en ro i hans indre: «Han sto ved vinduet og så dagen komme over småbytorvet. Posthuset med det røde tårnet — langsomt blir det tent av en sol som ennå skjuler seg bak dis. Slik er oktober, hele dagen er en balansegang med løfter om lys. Erkjennelsen er langsom. Var det dette han krevet av meg i natt: Skride over grensen, eller tilmed hoppe over den i et eneste byks. Utålmodige dommer! Du — den allvitende — må da vite at opplevelsen er langsom... Å oppleve er å dø.»

Langsomt har han nådd balansen i sinnet. Og ved kveldstider går han ned til byens stolthet, Frihetsstøtten i parken, som strekker seg 250 meter opp i været. Han begynner å klatre: griper seg fast i de fremspringende figurer som pryder søylen. Og til slutt når han toppen, platået med løven i overnaturlig målestokk. «Her oppe er ingen dis, her er klart — mellom ham og månen er bro av mørkt sølv, mellom ham og verden: Ingenting. Her kan et menneske stå og avverge alt.» Her er han fri, «her er alt synlig for en brilleløs mann». Han har nådd målet for sine overlegninger. Lenger frem hadde han ikke tenkt. Men hans underbevissthet visste hva som ville komme til å skje. Og han hopper.

På veien ned dukker de opp i ham: minner og refleksjoner. Tanker om fortiden hvirvler rundt, avklarer seg. Og det er først nesten nede at han blir klar over hva som virkelig er i ferd med å skje: «Han faller nå, jeg faller. Og dere visste det. Løven der oppe — han vet det, og steinene, mine venner. Prediker og profet og portier, ja, jeg faller jo, dere visste det alt den gang jeg kløv opp til ørnene.»

Johan Borgen har en blendende stil. Og i denne boken er den gjennomført, knapp og kompakt. Nesten uten anstregelser flyter beskrivelsen videre, klar og enkel. Men bak denne enkle, fortellende tonen må det ligge et stort arbeid, ført inn i perfektjonismen. «Den røde tåken» har et lyrisk-metafysisk tilsnitt, og ved lesningen av enkelte passasjer er man fristet til å trekke sammenligninger med den amerikanske dikteren Theodore Roethke.

Det er ikke bare stilen som er klar og enkel: det symbolske innholdet fortjener samme betegnelse. Leseren sitter ikke med noen «vanskelig», dybdepsykologisk beskrivelse. I det hele tatt er svakheten ved «Den røde tåken» kanskje den at symbolikken blir for fremtredende: med den høye frihetsstatuen og dens utskårne figurer. Man kan også innvende mot årsaksammenhengen som utvikler, at den virker litt for klisjébetonet i opprinnelsen, litt for lite utdypet og begrunnet. Dessuten finner man i boken et par gjengangere fra tidligere Borgen-historier.

Men jeg skal ikke komme nærmere inn på dette. I sin oppbygning og stil er «Den røde tåken» et fast og sikkert mesterverk. På sin måte er den suverent. Og kan anbefales.

Gunnar Magnus.

EN BOK FOR GENERASJONER

Simon Wiesenthal.
Morderne iblant oss.
Redaksjon og innledning ved Joseph Wechsberg.
Cappelen.

Man leser denne boken — og ser rundt seg, betrakter sine nærmeste og tenker: Det kunne jo ha vært oss...

Dersom vi hadde sittet her for 22—25 år siden — og dertil hadde tilhørt Abrahams ætt.

Og man kan i grunnen ikke unngå tanken: Det kan jo en gang bli oss. — Fordi denne boken avdekker, med den omhyggelige dokumentasjon vi finner der, hvor uhyggelig — og grenseløs — menneskers raskap kan bli og hvor «tilfeldig» den ser ut til å kunne ramme.

Derfor er denne boken så betydningsfull: Den må kunne vekke den del av lesende ungdom som ikke har kjent krigens mangfoldige redsler på kroppen, de unge (og flere med dem) som kanskje har glemt viktigheten av «ikke å sove» så altfor godt når det gjelder våre medmennesker.

Simon Wiesenthal var en gang for ikke så mange tiår siden en mann med lykkelig familieliv og et arbeid han gikk opp i. En gal politiker og hans håndlangere kom imidlertid til å endre

(Forts. side 305)

ER ROSENKRANSEN AVLEGS?

Man hører ikke lenger så ofte rasling av rosenkranser under selve gudstjenesten i en katolsk kirke. Den liturgiske reform har hjulpet millioner av mennesker til å følge med i det som skjer i Eukaristien, under messen. Det er en absolutt vinning.

I en rekke av våre kirker har Vesper eller Kompletorium fortrent rosenkransbønnene. Heller ikke dette er noe å være bedrøvet for. Rosenkransen opsto jo historisk delvis ut fra ønsket om å skape en folkelig replikk til Kirkens offisielle tidebønn. Når denne nå med all sin rikdom igjen er tilgjengelig for så mange, er det helt normalt at kristenfolket foretrekker den opprinnelige skatt fremfor det som i lang tid ble brukt som erstatning.

Det åndelig liv er imidlertid ikke bare begrenset til deltagelsen i liturgien. Den kristne er kalt til å be i fellesskap, men han må ikke desto mindre også tre inn i sitt lønnkammer for å be til sin Far i det skjulte. (Liturgikonstitusjonen 12.) Og her bevarer rosenkransen, blant andre andakter og bønneformer, sin plass og sin verdi som et velprøvet middel til å dvele i Guds nærvær.

Men, sier man kanskje, vender rosenkransen oss ikke utelukkende mot Maria og dermed bort fra Gud og Kristus?

La oss høre hva som er meningen med det stadig gjentatte Ave Maria. For oss er denne hilsen selve det Guds ord som åpner frelseshistoriens avgjørende fase. Da Gud i tidens fylde sendte sin sønn, da han for første gang bøyte seg personlig over vår verden og satte igang hele den prosess som skulle være frigjøring og forløsning, så begynte det hele med ordene Ave Maria. I det vi holder i de små perlene og ustanselig hilser Guds mor, kommer vi tilbake til vår tros kilder. I våre hjerter grunner vi uavlatelig over de store ting som skjedde da Gud grep avgjørende inn i vår historie.

Riktignok er ordene rettet til Maria selv. Vi hilser henne som ble utvalgt til å være Guds mor. Vi priser henne lykkelig, gleder oss over hennes privilegier, sier henne hvor stolte og takknemlige vi er fordi hun også har blitt vår mor. Vi sier: «— full av nåde, Herren er med deg, velsignet er du blant kvinnene». Vi ville skamme oss hvis vi ikke våget å sende annet enn et flyktig og mistenksomt blikk opp

til henne som i sine armer bærer Evigheten, Sannheten og Makten.

Og allikevel er våre Ave Maria ikke bare vår hilsen til henne. Vi bruker jo en annens ord, det er engelen Gabriel som taler og han taler på Guds vegne. Det er altså ikke først og fremst *vår* hilsen til Maria, det er Guds. Det er Gud Herren som hilser. Og Maria selv står der for hele menneskeheten som Gud forener seg med. Hun tar imot Guds hilsen til oss alle. Når vi i vår rosenkrans ber Ave Maria, så er dette ikke bare et gledesutrop til henne, først hører vi denne hilsen fra Gud. Og gjennom henne når den frem til oss.

For Maria er her Kirken selv i dens reneste og mest lysende punkt.

Hvordan kunne så disse ordene som fyller vårt hjerte ikke komme ustanselig frem på våre leber, disse ord som innvarsler alt det utrolige Gud har gjort for oss? Kjærligheten leser brevene igjen og om igjen. Kjærligheten gjemmer på hvert ord som ble sagt i den avgjørende stund. De er vår egentlige skatt. Slik blir rosenkransen

for oss en stadig fornyet betraktning over Guds ord og undergjæringer. Sannelig behøver ingen å frykte for at vi skal glemme Kristus eller Gud for Maria. Selve vårt Ave Maria fører oss uavlatelig tilbake til den velsignede stund da Gud for første gang omfavnet vår menneskehet.

Men så spørres det videre: hvorfor da denne stadige gjentakelse av den samme bønn, monotont og mekanisk? — Den som spør er kanskje ikke klar over hvor uendelig meget disse ord betyr for oss, at de har en meningsfylde som ikke uttømmes med det samme og at kjærligheten ikke er redd for gjentakelser... Han vet kanskje heller ikke at resitasjonen av den samme formel passerer så å si under en stadig vekslende belysning. Hver serie av Ave Maria blir jo frem sagt under betraktning av et bestemt «mysterium» i Jesu og Marias liv. Vi hilser Maria i hennes gleder, i hennes smerter og i hennes triumf. Selv hører vi Guds hilsen til oss med dens

(Forts. n. side)

LES

«ST. OLAV»,

KATOLSK

TIDSSKRIFT

FOR

RELIGION OG

KULTUR.

24 NUMMER

I ÅRET.

ARS-

ABONNEMENT

KOSTER

KR. 25.—.

velg riktig tobakk

mild og moden
aromatisk og velsmakende
SKANDINAVIAS MEST SOLGTE TOBAKK

TIEDEMANN'S GUL

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggaten 15, Oslo.

PROGRAM FOR HØSTSEMESTERET 1967

Tirsdag 17. oktober kl. 20:

MARTIN LUTHERS DILEMMA ved pater *Finn Thorn*.

Den protestantiske verden feirer i år 450-års dagen for den lutherske reformasjons frembrudd — mange steder med bidrag fra katolske kirkemenn og forskere til bildet av Martin Luther og hans verk. I lys av Vatikanconsilets teologi og kirkesyn og hans verk. I lys av Vatikanconsilets teologi og kirkesyn og med økumeniske perspektiver gir pater Thorn en vurdering av Reformasjonens hovedskikkelse og hans problem.

Tirsdag 24. oktober kl. 20:

LENSELEN EFTER DEN UKJENTE GUD I MODERNE ATEISME ved forskningsstipendiat *Lars Roar Langslet*.

Vatikanconsilet skapte et Sekretariat for «samtalen med de ikke-troende» og ateismens vesen og motiver interesserer idag levende den reformerte katolske kirke. Magister Langslet avdekker noen av de temaer og holdninger som kjennetegner moderne ateisme, særlig i tidens tenkning og litteratur.

Tirsdag 31. oktober kl. 20:

«KIRKESTRID» I KATOLISISMEN? ved pater *Hallvard Rieber-Mohn*.

«Kirkestrid» var noe en mente kjennetegnet ikke-katolsk teologi og kristendom. Idag er der imidlertid stor debatt om viktige kristne verdier i den katolske kirke — en åpenbar spenning og motsetning mellom teologer, skoler og mentalitetstyper. Er dette et onde eller et gode?

Tirsdag 7. november kl. 20:

UNDERVEIS MOT EN NY HUMANISME ved pater *Bernard Delplanque*.

Med støtte i pave Paul VI's rundskrivelse «Om folkenes utvikling» gir pater Delplanque hovedtrekkene i den nye,

utvidede menneskeforståelse og samfunnsoppfatning som gjør seg gjeldende i den katolske kirke, med hele den menneskelige familie og dens materielle og åndelige kår og bebov for øyet.

Tirsdag 14. november kl. 20:

PAUL CLAUDELS «BUDSKAPET TIL MARIA» ved universitetslektor *Anna-Lise Amadou*.

I november setter Det Norske Teatret opp den franske dikteren Paul Claudels «Budskapet til Maria», i *Halldis Møren Vesaa's* nynorskoversettelse og *Claes Gills* regi. Katolsk Forum vier denne aften til det betagende poetiske mysterieospillet.

Tirsdag 21. november kl. 20:

KIRKEKONSERT I ST. DOMINIKUS KIRKE under medvirken av kirkens organist, pater *Thoralf Norheim*, *Bjørn Boysen*, orgel, *Ginette Ramuz Evensen*, sang, fløytesten *Finn Henry Olsen*.

Tirsdag 28. november kl. 20:

ET KRISTENT SYN PÅ ARBEIDET ved dr. theol. res. kap. *Tor Aukrust*.

Dr. Aukrust har vakt stor oppmerksomhet med sitt verk om «Mennesket og samfunnet» — alene representerer han i norsk protestantisme et dypergående forfatterskap i samfunnsproblemer. I vårt miljø er en teologs vurdering av den sosiale virkelighet så vidt sjelden, at Katolsk Forum også har villet formidle den til sitt publikum.

Der er fri adgang for alle interesserte til Katolsk Forums foredrag.

LYDBÅNDTJENESTEN

låner ut opptak av de fleste foredrag i KATOLSK FORUM, mot en rimelig godtgjørelse. Skriv til:

LYDBÅNDTJENESTEN,
Dybwadsgate 1,
OSLO 3

glede, dens smertefulle og dens løfterike toner. Sjelen er ikke stemt på samme måte ved de Ave Maria vi ber i betraktningen om bebudelsen som ved dem vi ber i betraktning av Jesu dødsangst eller over vår mors opptagelse i himmelen.

I begynnelsen av et «ledd» hefter vår tanke seg en stund ved bebudelsen eller korsfestelsen eller oppstandelsen, på samme måte som vi i et lysbilledapparat kan sette inn et farvet glass

som skal gi alle bildene en ny farve og en helt annet karakter. Vårt blikk mot Jesu mor, vår oppfatning av den hilsen Gud ga henne — og oss gjennom henne, de blir farvet av det mysterium

som vi da særlig bærer i vårt hjerte og i vår kjærlige tanke. Uavlatelig er det Marias rene skikkelse vårt øye retter seg mot, men vårt blikk og vår

(Forts. n. side)

BASAR

Fransiskanerne holder basar i sitt lokale, Enerhauggaten 4, fra 13. til 23. oktober, til dekning av utgiftene ved sin kirke. Basaren er åpen kl. 19—22, men lørdag 21. oktober er det barneaften kl. 17—19. Lynlotteri, aftenrekning, kafé, underholdning. Velkommen!

oppmerksomhet fester seg ved den elskelighet vi ser i henne nettopp i denne sammenheng, ved de eksempler hun gir oss nettopp her. Ikke bare vår hilsen, men også vår bønn, denne utrettelige «Helige Maria be for oss syndere», også den fornyes stadig: hvert mysterium i vår rosenkrans gir denne bønn et nytt innhold, i det vi ber om at vi i vårt eget liv må kunne efterligne Marias eksempel i dette bestemte mysterium, om at vi i vårt eget liv må kunne gi Gud et samtykke og et svar som ikke er henne uverdige.

«Be for oss nå og i vår dødstime», er de siste ord i vårt Ave Maria. Der gis både i kunsten og i litteraturen

utallige eksempler på denne faste og dypt forankrede katolske overbevisning om at det menneske som trofast

og ærlig har bedt om Marias forbønn ikke kan gå tapt. Ikke sjelden er rosenkransen blitt fremstilt som redskapet for en sen og nesten fortvilet redning. La heller rosenkransen stå i vår bevissthet som et privilegert møtested for våre samtaler med Gud. La den være stedet for vår innvielse i Guds rikes hemmeligheter. La den likesom være det moderlige fang hvor vi lærer vår Far i himmelen og vår Frelser å kjenne.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 8. oktober: 21. søndag etter pinse. (Den ubarmhjertige tjener.)

MANDAG: Johannes Leonardi, bekjenner.

TIRSDAG: Frans Borgia, bekjenner.

ONSDAG: Marias morsverdighet.

TORS DAG: Ferialdag.

FREDAG: Edvard, konge og bekjenner.

LØRDAG: KALLIST I, pave og martyr.

SØNDAG 15. oktober: 22. søndag etter pinse. (Skattens mynt.)

MANDAG: Hedvig.

TIRSDAG: Margrete Marie Alacoque.

ONSDAG: Evangelisten Lukas.

TORS DAG: Peter av Alcantara.

FREDAG: Johannes av Kenty.

LØRDAG: Hilarion, Ursula.

70 ÅR

Sognepresten i St. Eystein kirke i Bodø, pater Theodor Rusche, M.S.F. fylte 70 år den 6. oktober. Vi gratulerer!

«Bær hverandres byrder», Gal. 6,2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

*Kontaktklubben
for eldre og enslige*

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,

i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,

Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	} Lillestrøm
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	} Tromsø
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	} Trondheim
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	} Tønsberg
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Tønsberg
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	} Tønsberg
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	} Tønsberg
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

FRANCISKUSHELPE, OSLO

Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83

Kontortid 11—13.

Alle dager unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSK BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i

Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 97

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13.

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl. 17—19.

KATOLSK
INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

LESERNE SKRIVER

Varför förändra katolisismen?

Hr. Redaktör.

I min hand har kommit nr 16 av Eder tidsskrift med dess kommentar av en artikel i «Saturday Evening Post» (15. 7. 67). Kommentatorn skriver att nämnda artikel är full av «feilslutningar och misforståelser», detsamma kan med all rätt sägas om Finn D. Thorns egen artikel. Striden inom den katolska kyrkan i dag gäller inte om kyrkan skall vara en kyrka för de små och fattiga eller en «trium-

ferande» kyrka i förbund med de mäktiga (och nutidens mäktiga är kommunisterna med vilken de vänsterorienterade inom kyrkan fraterniserar), alle kristna torde vara ense om att Kristi rike inte är av denna världen. Striden gäller i stället själva trossanningarna, och det var framförallt här som det 2 Vatikankonciliet blev så ödesdigert. Det öppnade nämligen porten för den liberala teologi som under lång tid varit en kräftska inom protestantismen, för ateism och världslighet. Det är uppenbarligen sant att vänsterflygeln inbjudit den «sekulariserade verdens krefter å ta sete i Guds helligdom». Och den prisade ekumenismen torde i stort sätt bli en förening i skeptism där liberala protestantiska teologer och libe-

rala romerska teologer möts i en enbart social uppfattning av kristendomen. Den förvanskning av själva kristendomens budskap som pågår är vad som framförallt fyller den troende med fruktan och ångest. Visserligen överlever Kristi församling, men det är troligt att den minueras till att utgöra en liten grupp som fasthåller vid trossanningarna, medan den stora massan går in i den stora avfallsperiod som är förutsagd skall ske då Antikrist träder fram.

Nanny Nilsson.

NYE BØKER

(Forts. fra side 301)

tilværelsen radikalt for den unge arkitekten — slik som det hendte med mililoner av europeiske jøder. Men Wiesenthal var merkelig «heldig» og unnslopp å få sitt legeme plassert som fyllmasse i et bombekrater på en flyplass eller å gå «inn en dør og komme ut pipen»; ved en hel serie av små og store «undere» ble han berget igjennom krigen — om han ikke akkurat bevarte så meget av den sterke fysikk han en gang hadde. Avkreftet som

(Forts. neste side)

TIL ROM

Den norske legmannsdelegasjonen til Verdenskongressen i Rom, reiser i de kommende dager. Kongressen åpnes den 11.

FREDRIKSTAD

KJENTE

FREDRIKSTAD-

FIRMAER

Norske Fina $\frac{A}{\%}$

Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer

FREDRIKSTAD TLF. 5 820
TØNSBERG > 12 371

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tlf. 13 056

FREDRIKSTAD

KÅRE KRISTIANSEN

Fiskeforretning

Telefon 13 190

Byens spesialforretning

Olsson
TAPÉT OG GULYBELEGG

Agentgt. 2 - Tlf. 17 080

Andr. Janne &

Kontormaskiner - Kontorutstyr

Storgt. 4 - Fredrikstad
Tlf. 12 945

EDVARSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

han var da den tyske krigsledelse kapitulerte, hadde han likevel energi til å ta fatt på det arbeid han følte seg kallet til: Finne så mange som mulig av dem som hadde stått bak grusomhetene mot hans jødiske brødre og søstre og få disse rettferdig straffet.

Wiesenthal opprettet — stort sett for egne midler — en dokumentasjons-sentral i Linz hvor han har ledet et omfattende eftersøkningsarbeid som har bragt meget betydelige resultater: Et stikkord som Eichmann kan brukes i denne sammenheng. — Wiesenthal er blitt en viss forbrytergruppes dårlige samvittighet, mer enn det: dens konstante mareritt.

«Morderne iblant oss», bringer en portrett-skisse av Wiesenthal. Resten av boken, som er skrevet av Wiesenthal selv, beretter om hjerteskjærende menneskeskjebner forfatteren har fått innblikk i. Vi opplever detektiven i han verksted og ute i marken: Det er spennende, men ingen avslappende fluktstol-lektyre. — Tårene sprenger på, bakgrunnsstoffet blir en for sterkt, kildematerialet, indisiene, bevisene. Og allikevel: Vi vet der vi sitter i vår trygge stue — at vi ikke tilnærme-svis vil kunne fatte hva et enkelt folkeslag har måttet lide som følge av en enkelt politikers bunnløse hat og makabert storslagne galskap.

En bok som denne bør finnes i våre barns bokhyller når de er voksne nok til å tåle slik lesning og så voksne at de bør lære å kjenne mørke-kjellerne i menneskesinnet. Så meget mer som denne boken ikke er preget av hat, men av dyp og klok menneskelighet — og ånd.

Dette er en bok som generasjoner etter oss vil komme til å lese. Måtte den bare lære dem at en sinnsyk kansler ikke er noen formildende omstendighet når det gjelder mord og umenneskelighet.

Jan Cato Mollestad.

DAGLIG-LIVETS SPILL

Mennesker og masker.
(Games People Play)
Av Eric Berne.
Cappelen.

Mennesker som hevder at «absurd teater» er galmannspåfunn og vrøvl kunne kanskje med utbytte kikke i denne boken. Forfatteren er psykiatriker og underviser ved et universitet i California, og hans bok var egentlig bare beregnet på fagfolk. Så

skjedde det bemerkelsesverdige at den gikk til topps på bestsellerlisten og ble alminnelig samtaleemne, blant annet i — selskapslivet.

Dr. Berne prøver, med atskillig hell, å avsløre noen av de former mennesker bruker i sitt samvær. De spill man spiller. Det er mer eller mindre nødvendige, mer eller mindre konstruktive eller destruktive spill som vi holder gående for å opprettholde en form for mellommenneskelig kontakt, for å beskytte oss mot uønsket intimitet eller for å ha et tidsfordriv. Victor Borg som har overført innholdet til norsk påviser allerede i forordet for oss at spillene også gjelder i norske forhold. Han sier: «Det var påfallende hvor hans eksempler og hans casuistik kunne flyttes direkte fra San Francisco til Oslo, fra «Peyton Place» til Trangvik.»

Vi skal ikke gjøre noe forsøk her på å gå nærmere inn på dr. Bernes ritualer og seremonier, hans leker, handlinger og manøvrer. Han oppfatter konversasjon og spill som er-

KRISTIANSAND S.

DET LIGGER I NAVNET
TAPET FÅR DE HOS

TAPET OG KUNST

Tollbodgt. 15 ø - Tlf. 23 930

ARENDALE

OLAV SLAATTENE
Blomsterforretning. Begravelsesbyrå

Tlf. 21 958
Havstad, Arendal

J. E. PEDERSEN & CO. A/S

Arendal

Kjøttforretning

Tlf. 2360

ARENDALE

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460

BYGGMESTER
HANS NILSEN

Neset 362
Arendal
Tlf. 22 647

SHELL — ARENDAL

TELEFONER:

Kontor 22 013

Anlegget 21 848

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

Utstyr for leger og sykehus

Drammen Bandageforretning

Øvre Størgt. 7 - Tlf. 83 11 71

TYRILYS

1/8 TYRI
FABRIKKER

Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

statning for virkelig intim kontakt og derfor som innledende manøvre, og mange av hans standpunkter blir sikkert diskutert av fagfolkene. Men det er utvilsomt fornøyet å bli avslørt. Og ellers?

Hans siste avsnitt er bare en halv side lang: *Efter spillet, hva så?*

«Det triste bildet som ble presentert i 1. og 2. del av denne bok, var bildet av et menneskeliv som hovedsakelig

besto i å få tiden til å gå til døden kom, eller til julenissen kom, med svært få sjanser til å velge hvilken form for tilværelse vedkommende ble nødt til å tilpasse seg,» heter det med stor oppriktighet. «For visse lykkelige mennesker er det noe som bryter gjennom enhver form for oppførsel, og det er oppmerksomhet. Noe som frigjør det fra fortiden er spontanitet, og noe som er atskillig mer verdifullt enn

spill er intimitet. Men alle disse ting kan være skremmende og direkte plagsomme for den uforberedte. Kanskje de hadde det bedre som de var, stadig på jakt etter løsninger ved hjelp av en teknikk for sosial aktivitet og «flokkmentalitet». Dette kan bety at det ikke finnes håp for menneskeheden som helhet, men det er håp for enkelte medlemmer av den.»

Igjen: absurd teater.

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

NOENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME-SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

WISBECH
AKTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

E. M. JACOBSEN

Bakeri & Conditori

Akersgt. 67

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Snobbete i utførelsen og støl
formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot
postoppkrav.

Oralligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene.

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o. l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo. Tlf. 20 72 48.

HVISKENDE STEMME

Gamle Mrs. Ross er fattig, «vanskelig» og smårar — som mange ensomme mennesker. Hun forfaller psykisk og materielt i en slum-leilighet i en engelsk industriby, og begynner å høre «stemmer», tror seg forfulgt. Sitt behov for varme og livsvilje kompenserer hun i drømmen. Når hun tusler til Forsorgen for å hente sin magre understøttelse og be om et par nye sko, fabler hun, for seg selv og andre, om at snart får hun «sine» penger, sin arv. Er hun kanskje ikke datter av en biskop, har hun ikke aksjer og tankbåter? Når bare pengene kommer, skal hun betale tilbake hvert øre til Staten og dra på verdensomseiling. De snille politimennene og en tålmodig, menneskelig sosialkurator hører på henne, en stund, og tenker: Arme krek!

En dag kommer pengene. De er bare ikke hennes. Charlie, hennes slabbedask av en sønn, har begått et ran, og gjemmer utbyttet i en pakke blant morens aviser og rot, langt inne i et mørkt skap. Mrs. Ross finner pakken, åpner den — og ler. Den siste virkelighetssansen i henne svikter, nå har hun fått sin «arv». Den samme verden som før lot henne gå til grunne i galskap og elendighet blir nå «interessert» — som et offer for vold og bedrageri går hun fra hånd til hånd i det harde spillet om pengene, uten å skjønne noe av det hele. Noen hensynsløse mennesker skjenker henne full og tar sin del av byttet — politiet finner resten og bringer den gamle damen på sykehus. Ironien er skrikende: Da hun var frisk gikk hun til grunne, som syk og skamslått reddes hun med alle moderne midler og pleie. Så skal de «bedre hennes kår» ved å føre henne sammen med hennes bortløpne ektemann, en livets fallitt også han. Det lykkes jo ikke — penger på aveier blir også hans «sjanse» og flukt, i et samfunn hvor den mest nådeløse egen nytte er lov. Filmen ender der den begynte, i en ensomhet

Engelsk film og teaters Grand Old Lady, EDITH EVANS, tok 79 år gammel prisen som beste skuespillerinne - «Sølvbjørnen» - ved filmfestivalen i Berlin 1967 med sin innsats i Bryan Forbes' «Hviskende stemmer» (The Whisperers), hvor hun spiller mot bl. a. ERIC PORTMAN.

hvor Mrs. Ross synes å ha bare én vei foran seg: Inn i sinnsykenes miskunnelige tussmørke.

Dette lyder ganske visst skremmende dystert. Men i Bryan Forbes' prisbelønte film blir det til stor og givende kunst. Først og fremst takket være Englands store, 79 år gamle skuespillerinne, Dame Edith Evans. Hun gjør filmen til en rystende anklage. Sosialt, ja — men først og fremst menneskelig. Ensomheten er verre enn fattigdommen. Kombinert med alderdommen og dens mange ydmykelses blir den nedverdige, i et krasst miljø hvor alle tenker på seg, og avskriver de gamle. Ronald Frazer som sønnen Charlie og Eric Portman som ektemannen Archie yder glimrende støttespill, det samme gjør Gerald Sim som den godhjertede og

usentimentale sosialkuratoren og Avis Bunnage som en nifs forbryter-hustru på jakt etter de hjelpeløses portemonéer. Fotografen Gerry Turpin har lagt en ramme om denne alvorlige handlingen som i fint avstemte gråtoner og utnyttelse av forfalne boligstrøk understreker det opprørende i den menneskebehandlingen vi er vitner til. Men først og sist: Edith Evans. Skamslått av livet, men med hele alderens brutte verdighet og brystne håp, og til slutt: Bare en taus, inntrengende bønn til en håndfull mennesker om et nærvær i all håpløsheten. «Hviskende stemmer» skulle teoretisk gjøre en tungsindig. Men den store kunst virker ikke slik, den utvider tvert om ens hjerte. Ta sjansen og se den!

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26. Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1. Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648